№ 59. Treschdeen, 23. julijâ. 1908.

Maksâ,
Jelgawâ samemot:
par gadu . . . 2 rub. 20 kap.
par ½ gadu . 1 „ 20 „
par ¼ gadu . — „ 60 „

Par adreses pahrmainu jamaksâ 10 kap.

Latweeschu Awises.

Maksâ,
pa pastu peesûtot:
par gadu . . . 3 rub. — kap.
par ½ gadu . 1 „ 60 „
par ¼ gadu . — „ 90 „

Uz ahrsemèm 4 rub. 50 kap., 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Iznahk diwreiz nedelâ.

Redakzija un ekspedizija: Jelgawâ, Kangihseru eelâ № 14.

87. gada-gahjums.

Sludinajumi maksâ: par sihku rakstu rindiņu 8 kap., preekschpusê 20 kap.

Mehnesch raksta

V. **burtniza** iznahkuse un dabujama wairumâ **L. J. Leepas** grahm. weikalâ Leelajâ eelâ № 9 Jelgawâ.

Jelgw. Krahj- un Aisdewu Kase.

(Paschu namâ, **Palejas eelâ Nr. 2, pee tirgus platscha.**)

Telefons № 45. **Dibinata 1892. g.** Telefons № 45.

Bilanze grosâs ap 891,280 rbl. 06 kap.

Kasê atrodoschais **droschibas kapitals**

57,446 rub. 91 kap., neeerehkinot 1080 beedru garantiju.

1. Kase peenem **noguldijumus** un isdod **aisdewumus** katru deenu, isnemot swehtdeenas un walsts swehtku deenas, no pulksten **10 lihds 2 deenâ.** Bez tam kantoris atwehrts **pa zeturtdeenàm** no plkst. **6—8 wakarâ** preeksch noguldijumu peenemschanas un ismaksas.

2. Maksâ par **noguldijumeem** gadâ:

a) uz **augleem 6%**,
b) uz **augstu augleem 5%**,
c) uz **krahjnoguldijumeem 4%** un
d) uz **ihslaika noguldijumeem (schiro) 3%**, rehkinot no noguldijuma deenas.

3. Nem par **aisdewumeem** gadâ:

a) **6½%** pret **kases noguldijumu grahmatinàm;**
b) **7%** pret **beedru dalibas naudas grahmatinàm;**
c) **7%** pret **mahju obligazijàm;**
d) **8%** pret **swescheem wehrtspapihreem** un
e) **8%** pret **galweneekeem.**

4. Peenem noguldijumus kà no **beedreem,** tà ari no **nebeedreem,** sahkot no 50 kap.

5. Usnem par beedreem **abezu** dsimumu personas.

6. Par aisdewumeem isspreesch **otrdeenâs** un **peektdeenâs.**

7. **Noguldijumu,** kà ari **aisdewumu** parahdu raksti swabadi no **wiseem krona nodokleem.**

Walde: Tirgotajs **A. Barinsch.**
Nama ihpaschneeks **M. Behrsinsch.**
Twaiku sudmalu ihpaschn. **Ed. Eulenbergs.**
Drukatawas ihpaschneeks **G. Landsbergs.**
Redaktors **J. Weissmans.**

Muhsu jaunàs pareisrakstibas leetà

raksta „Latwijâ" Gaujmaleescha kgs:

„Latweeschu walodas pareisrakstibas jautajums ir jau tik beeschi bijis par daschadu apspreeschanu un strihdu preekschmetu, ka daudzi tos jau tik tahlu ir apnikuschi, ka tee gatawi ari pret muhsu ortografijas jaunakajeem laboschanas mehginajumeem isturetees wisai skeptiski waj — labakâ gadijumâ — pasiwi, ko waram nowehrot ari pee wairakeem Latweeschu laikraksteem. Kaut ari Latweeschu ortografijas labojumi ir wirsijuschees koti lehni uz preekschu, kaut ari schi ortografijas leeta teek zilata wairs ne pirmo un otro reizi, tomehr isturetees pret sawas mahtes walodas pareisrakstibas jautajumeem jau tapehz ween tik weenaldsigi mums naw ne masakâ pamata. — Naw jau Latweeschu waloda weenigà, kuras pareisrakstiba grosàs kà kahdâ burwju rinkî un, neskatotees uz wiseem siniskajeem un praktiskajeem nolehmumeem koti maz kur teek uz preekschu. Lai atzeramees te tikai Kreewu walodas pareisrakstibu, jo ari tur siniski leekais „ѣ" un tikpat newajadsigais „ъ" praktikâ tà peerasti, ka tee pastahw un wehl laikam ilgi pastahwès ari uz preekschu, kaut ari simteem skolenu un zittauteeschu scho leeko walodas balastu jau daudzkahrtigi ir nolahdejuschi.

Latweeschu pareisrakstibas galwenais peedausibas akmins, kà sinams, ir „h" burts. Ne jau weenu weenigo reizi schis walodas atkritums muhsu walodâ ir tizis pasudinats uz nahwi; bet tautâ winsch tik dsiki jau eesaknojees, ka tas ir tizis wispahrigi isdsihts wehl tikai no wahrdu galotnèm, bet saknès pastahw jo projam. Bez „h" burta atmeschanas otrs galwenais jautajums ir Latinu burtu eeweschana lihdzschinejo Gotu burtu weetâ, jo Latweeschi leeto Latinu burtus sawôs rakstôs.

Tiklab „h" burta ismeschanu, kà ari Latinu burtu eeweschanu atsina par wajadsigu jau wairak kà desmit gadus atpakal ari Rigas Latw. Beedr. Sinibu Komisija. Tomehr kahdu leelaku praktisku panahkumu tam wisam gandrihz nekahdu naw bijis, jo lihdz pat muhsu deenàm (ja gluschi nemaldos) ar Latinu burteem un Sinibu Komisijas ortografiju neweena priwata persona naw isdewuse neweenu weenigu grahmatu. Ari skolu lasamâs grahmatâs ar Latinu burteem drukato gabalu skaits ir stipri sahzis eet atpakal.

Kà is Ortografijas komisijas jaunakajeem spreedumeem redzams, tad ar Latweeschu pareisrakstibas laboschanu nekur daudz uz preekschu naw eets: jo atkahrtojàs tikai tee paschi galwenee agrakàs Sinibu Komisijas nolehmumi par „h" burta atmeschanu un Latinu alfabeta eeweschanu. Pahrgrozijumi ir tikai sihkumôs — pusjumtina rakstischanâ, schnahzoschu skanu apsihmeschanâ un „ie" eeweschana „ee" skanas weetâ. — Interesanti nogaidit, kahdi buhs schàs wisjaunakàs ortografijas praktiskee panahkumi, t. i., zik tahlu wina tiks iswesta muhsu rakstôs.

Droschi war paredset wehl tikai to, ka „h" burta deenas gon muhsu pareisrakstibà drihz buhs skaititas, jo par scha burta newajadsibu nekur nekahda pretruna waiks naw. Zitadi tas ir ar Latinu burtu eeweschanu. Ar Gotu burteem peeradusschàm azim Latinu burti naw nebuht tik patihkami. Man leekàs, ka buhtu tamdehk deesgan riskanti isdarit peepeschi tahdu burtu mainu. Jauneem un wairak isglihtoteem tas warbuht wehl nebuhtu nekas, bet ko gan teiktu, par peemehru, wezaki kaudis, sanemdami peepeschi sawu laikraksti drukatu ar Latinu burteem un jaunajà ortografijà?! Bez tam drukas burtu jautajumam jau tà kà tà ir tikai teoretiska nosihme.

Uz latinu burteem un jauno ortografiju nebuhtu pahreetams ari muhsu skolas grahmatu dehl. Ar gotu burteem drukatu skolas grahmatu mums tagad naw masums; newar tatschu winas uz weena mahjeena pahrwehrstees ar Latinu burteem. Ir wajadsigs laiks un lihdzekli, lai rastos wezo skolas grahmatu weetâ jaunas; bet pa to laiku, kamehr schi pahrgrosiba noteek, muhsu skoleni ari newar palikt bez grahmatàm. Eeteizamaki nogaidit, lihdz jaunà ortografija pilnigi noskaidrojàs un teek eewesta dsihwê, tikai tad winu waram pasneegt ari skoleneem. Ja tas ari prasitu wairokus gadus, tad tomehr tas neko nekait: ja jau mehs ar sawu slikto ortografiju lihdz schim istikuschi, tad istiks ar winu wehl daschus gadus ari muhsu skoleni.

Kaut ari muhsu jaunà ortografija, raugotees no walodneeka stahwokla, warbuht ir daudz pareisaka un weeglaka par lihdzschinejo, tad tomehr, eewehrojot to apstahkli, ka pee winas apspreeschanas samehrà ar wisu tautu ir dalibu nehmuschas tikai nedaudzas personas, tad „Latwijas" redakzija ir darijusi gluschi pareizi, greesdamàs schaî leetâ dehl isschkirschanas pee saweem lasitajeem.

Ka is kahdas „Latwijas" redakzijas peesihmes dabujam sinàt, tad leelakà daka no lihdz schim eenahkuschàm abonentu atsaukmèm runajot par labu jaunàs otografijas un Latinu burtu drihzai eeweschanai. Tomehr neskatotees uz wisu to, ari te war notikt leelaka weenpusiba. Leeta ta, ka masak isglihtoti lasitaji, par peem. lauku strahdneeki tagad ir tik tahku aisnemti no lauku darbeem, ka tee wisus laikraksta numurus nedabù ne kahrtigi islasit. Tad wehl pret katru tahdu rakstischanu un atbildeschanu, zik neeziga ta ari nebuhtu, lauzineeki aisweenam isturàs deesgan weenaldsigi un kuhtri, aisbildinadamees ar newaku, pareizi rakstit nepraschanu un ziteem kawekleem. Tapehz galwenà atbildetaju daka sastahwès droschi ween no muhsu inteligenzes, bet neatbildetaji rekrutesees no weenkahrschakajeem lauzineekeem. Muhsu inteligenzes wairums, protams, buhtu par jaunàs otografijas eeweschanu, bet weenkahrschako lasitaju domas, kureem buhtu gan warbuht kas pret jauno otografiju ko eebilst, redakzija nedabùs dsirdet. Tamdehk pee jaunàs ortografijas galigas peenemschanas waj atmeschanas katrà sinà buhtu eewehrojams ari tas abonentu skaits, kas atbildes naw dewuschi. Matematiski nemot, schee neatbildetaji gan buhtu skaitami pee neitralajeem, bet faktiski leelums no wineem buhs pret jaunàs otografijas drihzu eeweschanu. To spreeschu pa dakai ari is ta, ka dsihwodams patlaban kahdâ tahkakâ Widzemes nomalê, no weenkahrschajeem lauku eedsihwotajeem par jauno otografiju dabuju dsirdet tikai sliktas atsaukmes: daudzi to godà par „Leischu" ortografiju.

Katrà sinà pee tik swariga jautajuma isschkirschanas, kahds ir jaunàs ortografijas un Latinu burtu drihza eeweschana muhsu laikrakstôs, ir nopeetni jaeewehro, ka muhsu walodas pareisrakstiba naw weenigi inteligenzes un isglihtoto peederums, bet ka pee tàs leelu dalibu nem ari wisas muhsu tautas plaschakas masas. Ja ari muhsu inteligenze gribetu un buhtu spehjiga ahtri pahreet uz jauno pareisrakstibu un burteem, tad ar to ween wehl nebuht nepeeteek: te ir jarehkinajàs ari ar tautas masas eeskateem un spehjàm. Raugotees no scha pehdejà redzes stahwokla, es wehl reiz atkahrtoju, ka jauno pareisrakstibu war eewest muhsu laikrakstôs ne zitadi, kà tikai pamasam."

„Latweeschu Awischu" redakzijas peezihme: Ari mehs waram tikai zeeschi isteiktees pret peepeschu Latinu burtu eeweschanu muhsu laikrakstôs un grahmatâs. Mehs nedrihkstam pee tagadejàs rakstibas tà peeraduscho wezako paaudzi tihschi baidit prom no muhsu rakstneezibas un tà kaitet muhsu kulturas attihstibas gaitai. Newar gan buht schaubu par Latinu burtu leelako ehrtibu un winu nosihmi it sewischki latiskmes sinà ar Inflantijas Latweescheem. Tatschu kulturas selmeschanas prasijumi stahdami augstak par wisu zitu. Labpraht redzetum, ka ari muhsu zeen. lasitaji par scho jautajumu isfazitu sawas domas.

Par tà sauktàm ekspropriazijàm

lasam „Rig. Apskatâ" starp zitu sekoscho:

„Politiskàs dsihwes bangas aprimuschas. Tàs atpluhduschas atpakal sawàs wezajàs gultnès. Schur tur atlikuschas tikai leelo uhdeņu usnesas. To ir daudz un winas ir daschadas. Daschas no tàm ir derigas, winas raba jaunus dsihwibas dihgkus. Bet koti daudz ir ari nederigu, pat kaitigu. Tàs, apstahkku speestas, puhst un pilda apkahrtni giftigeem bazileem. Pehdejee trauzè normalas dsihwibas attihstischanos wisâ apkahrtnê; aistur jaunu dsihwibu dsimschanu, bet jau esoscho — pamasam nonahwè.

Pee tahdàm wisai kaitigàm usnesàm, atleekàm japeeskaita tà sauktàs ekspropriazijas jeb sihktirgotaju, slakteru u. z. aplaupischanas. Deemschehl, tàs wehl arweenim noteek. Nepaeet gandrihz ne nedeka, kad awises sino atkal un atkal par jauneem usbrukumeem ar eerotscheem rokà un deenas laikà. Schis ir jauns laupischanas weids, dsimis tumschajàs deenàs. Agrak tahdu nebij. Azim redzot, te naw darischanas ar parastajeem laupitajeem. Wini, jadomà, tura sewi par kahdas partijas zilwekeem. Bet zik sinu, neweena partija neatsihst tahdas laupischanas, isnemot anarkistus. Wisas partijas ar dsiku ihgnumu nogreeschàs no tahdàm iswirtigàm parahdibàm. Un scho laupischanu isdaritaji, kà redzams no awischu sinojumeem, ir jauni zilweki, pat nepeeauguschi jaunekli, — schuhpas un netiklas dsihwes wedeji. Tee ir tikumisli grimuschi zilwezini. Wineem naw wairs nekahdas tikumibas, bez kuras newar istikt nekahdas partijas peekriteņs. Schee zilweki ir gatawi uz it wisu, lai tikai eeguhtu naudu schuhposchanai un atllahtu namu apmekleschanai. Te newar buht ne masakàs runas par kaut kahdu partijas fanatismu, par usupureschanos kahdas augstakas idejas labâ. Tas ir wisreebigakais laupischanas weids — skatotees uz dsenukeem, laupitaju saimneezisklà un sabeedrisklà stahwokla un apkegas, sem kuras noteek schee nekreetnie darbi. Tahdi sabeedribas lozekli nedara godu neweenai schkirai.

Zihnà pret slimigajàm parahdibàm sabeedriskajà organismà jastahjàs it wiseem sabeedribas weseligajeem elementeem. Te ir darba ikkatram pehz wina spehkeem, jo muhsu sabeedriba slimo ar wisdaschadakàm slimibàm. Un schis slimibas, kà puhstoschi augoni, eespeeduschees it wisàs sabeedriskàs dsihwes pusês, kà realajà dsihwê, tà ari winas atspogulojumà — mahkslà, audzinaschanà u. z. Runajot par „ekspropriazijàm" jeb laupischanàm, jasaka, ka wajadsiga nopeetna zihna ar tàm. Jazihnàs pret schuhposchanas isplatischanos un reisâ ar to — teeschi pret „ekspropriazijàm." Te jamobilisê sabeedriskàs domas pret schim behdigajàm parahdibàm. Pee darba jakeras ari it wiseem weseligeem elementeem paschu strahdneeku widû. Ja schis nekreetnibas tiks graisitas uz katra soka, tad winu isnihkschana top leeliski weizinata. Saprotams, ka zihnà ar lihdzigeem sabeedriskeem kaunumeem wajadsiga nenogurstoscha energija, bez tàs naw domajami nekahdi panahkumi. Wajadsigs ari plaschs redzes aploks un daschdaschadi zihnas weidi un lihdzekli: isglihtibas weizinaschana zaur bibliotekàm, preekschlasijumeem, beedribàm u. t. t."

No ahrsemèm.

Turzijas apstahkli.

Kahrtiga, meeriga walsts dsihwe Turzijà ir swescha. Ja ari awises kahdu laiku nesino no tureenes neko ahrkahrtigu, tad tas tikai nosihmè, ka augstako eerehdnu patwaribas, kauschu issuhkschana, kristigo un muhamedanu kildoschanàs, slepkawibas un zitas nekahrtibas tur ir tik parasta leeta, ka naw wehrts ne peeminet. Bet reisèm apstahkli jo sewischki sareschgijàs. Tà tas bij pirms kahdeem 30 gadeem un tà tas ir tagad. Toreiz tika atzelts no trona sultans Abduls Asiss; winu eeslodsija zeetumà un wehlak sinoja, ka winsch pats esot nonahwejees; wina weetà nahza wina brahlens Murads V., kuru pehz daschèem mehnescheem atkal gahsa, jo winsch esot bijis wahjprahtigs. Uz trona nahza tagadejais sultans Abduls Hamids II.; winsch sahka waldit tanî laikâ, kad Bulgari apkawa muhamedanus, kad walsts weda karu pret Serbiju un Melnkalni, kad eejauzàs Kreewija un ari zitas leelwalstis to draudeja darit, un kad wairak isglihtotàs Turku aprindas prasija konstituziju. Buhdams pahrleezinats, ka konstituzija pateesi war jukas masinat, sultans tad ari 1876. g. 23. dezembrî swinigi pasludinaja leelwesira Midata-paschà isstrahdato brihwprahtigo konstituziju. Tàs pamatnosazijumi bij schahdi: Turzijas walsts ir nedalama; sultans ir augstakais kalifs un Otomanu pawalstneeku waldineeks. Sultana teesibas ir tahdas pat, kà konstituzionelo reetrumu walstju waldineekeem. Wisi Turzijas pawalstneeki, bez kahdas isschkiribas, teek saukti par Otomaneem; winu personigà brihwiba ir neaiskarama. Islams ir walsts religija,

Ko lai pehdigi smehkè?
Tikai „Riga“, 10 gab. 6 k. 25 gab. 15 k.
A. S. Maikapara fabrikas, Rigâ.

tomehr ari zitâm wisâm tizibâm walstî teek nobroschinata vilniga brihwiba. Preses brihwiba, sapultschu brihwiba, petizijas brihwiba wiseem Otomaneem; skolas mahzibas brihwiba. Wisi Turzijas pawalstneeki weenlihdsigi likuma preekschâ, wiseem teesiba uz walsts amateem; nodokku weenlihdsiga isdalischana, ihpaschuma garanteschana. Katrs ministrs atbild par sawu departamentu. Deputatu nams war prasit ministra nodoschanu teesâm. Deputatu nama un ministru strihdus leetâ sultans waj nu maina ministri, waj atlaisch parlamentu. Tautas weetneeziba sastahw no senata un tautas weetneeku nama. Likumdoschanas iniziatiwa pirmâ kahrtâ peeder ministrijai, tad abeem tautas weetneeku nameem preekschlikumu formâ. Lai likums nahktu spehkâ, tab wajadsiga papreeksch deputatu nama, tad senata peekrischana un pehdigi sultana apstiprinaschana.

Zaur konstituzijas issludinaschanu pateesi bij panahkta sinama apmeerinaschanâs. 1877. g. martâ sanahza jaunais parlaments, bet sultanam tas nepatika un winsch to atlaida, un konstituziju „atlika“ uz kahdu laiku. Ofizieli konstituzija Turzijâ nekad naw atzelta, tâ tad isnahk, ka ta tur bijuse ari tos 31 gadu un tagad teek tikai atjaunota. Tâ ka sultanam un augstajeem eerehdneem rokas ir daudz swabadakas, kamehr naw tautas weetneeku nama, tad konstituzija tika atjaunota tikai tad, kad zits glahbinsch wairs nebij redsams. Atjaunoschanai laikam bijuschi wairaki eemesli. Kad pehdejôs gadôs konstituziju eeweda Kreewijâ un Persijâ, tad ari Jaunturki sahka sparigaki propagandet par labu konstituzijas eeweschanai. Propaganda sekmejâs ari kara spehkâ, jo kareiwji mehnescheem un pat gadeem nedabuja algas un tâ tad skaidri redseja, zik tagadejâ waldiba nekahrtigi saimneeko. Pehdejâ laikâ weseli pulki pahrgahja Jaunturku pusê un sahka apdraudet pat Konstantinopoli. Bez tam, kâ to sewischki Wahzijas awises sinoja, Kreewija, Anglija, Franzija un ari Italija esot weenojuschâs, spert Balkanu jautajumâ isschkiroschu soli, waj pat isdalit Turziju sawâ starpâ. Lai kawetu min. leelwalstis, sultans bijis peekahpigaks pret Jaunturkeem, jo tee prasa ne tikai konstituziju, bet ari to, lai zitas walstis neeejauktos Turzijas eekschejâs leetâs. Tâ tad zaur konstituzijas doschanu sultans buhtu apmeerinajis reformu prasitajus un lihdz ar to eegumis sew sparigakus peekritejus, ja gribês atraidit leelwalstju prasijumus un eejaukschanos. Kad nu drihsas reformas Makedonijâ naw paredsamas un leelwalstis tomehr tahdas prasis, tad warot notikt, ka Turzija tagad sewischki pahrgalwigi isturâs pret leelwalstim, un tapehz Eiropas politikâ esot gaidami nopeetni sareschgijumi. Ja schahdi sareschgejumi nenahktu, waj ja wini preeksch Turzijas beigtos laimigi, tad esot jadomâ, ka isdewigâ brihdî sultans konstituziju atkal atzelschot, waj wismaz to isweidoschot pehz sawa prohta. — Kâ sino, tad atteezigâs leelwalstis jau isstrahdajot jaunu reformu projektu, kuras buhtu peemehrotas Makedonijas wajadsibâm Turzijas jaunajôs apstahkkôs.

Scheichs-il-islams (augstakais garidsneeks) uz Jaunturku komitejas usstahschanas lizis sultanam swehret ustizibu konstituzijai un par to issino awisês un isskaidro, ka sultans solijees papildinat konstituziju ar progresiweem pahrgrosijumeem. — Uz Jaunturku komitejas usstahschanu tika no treschâ (rewoluzionarâ) armijas korpusa 300 ofizeeri pahrzelti uz gwardiju. Schahds solis tika sperts tamdehk, ka bij isplatijuschâs walodas par reakzionareem nodomeem gwardijâ un 1. armijas korpusâ, kas stahw Konstantinopelê; tâ tab wajadsejis nodroschinat 1. armijas korpusa ustizibu konstituzijai. — No prowinzes sino, ka Jaunturku komitejâm wisur weenâm paschâm ir wisa wara rokâs.

Stahwoklis Persijâ.

Schauschanâs Tabrizâ starp waldibas peekritejeem un rewoluzionareem willusês no 12.—15. julijam. Tikai 16. julijâ masleet eestahjees klusums. Waldibas jahtneeki un saldati peedalijâs pee laupischanâm. Naktî uz 16. juliju tika islaupita un oisdedsinata Kreewijas pawalstneeka Nurusowa noliktawa. Pee tam uguns isnihzinaja ari wisu Kreewu-Perseeschu skolas mantu, kura atradusês schai noliktawâ. Tahkak islaupita Singera schujmaschinu noliktawa un Wahzu austrumu tirdsneezibas beedribas weikals. — 17. (30.) junijâ schachs pirmo reisi pehz atentata atstahjis Bogeschechu un stiprâ apsardsibâ pabraukajees pa Teheranas apkahrtni. Schacha klahtbuhtnê noturets Kurdu jahtneeku smotrs.

No Franzijas. Strahdneeku sadursme ar kara spehku. 30. (17.) julijâ Winjôsâ streikotaji strahdneeki sarihkoja demonstrazijas. Kad kara spehks gribeja strahdneekus isklihdinat, tee salasijâs kahdâ ehkâ, uszehla tschetrejas barikades un sahka sweest ar akmenus un schaut ar rewolwereem uz kara spehku; eewainoti wairaki saldati un daschi ofizeeri. Saldati 4 reises schahwa gaisâ, bet kad streikotaji schahwa pretim, tad saldati ar joni eenehma barikades un ar schahweeneem un sobineem trihs strahdneekus nonahweja uz weetas un daudzus (pehz daschâm sinâm 80) eewainoja. Strahdneeki slehpâs atz nameem un schahwa uz saldateem. Kahdam strahdneekam saldati dsinâs pakaĸ, panahza to kahdâ pagrabâ un sakapaja ar sobineem. Nokautâ strahdneeka beedri aisnesa lihki un nometa to kara spehka wadonim, generalim preekschâ. Pehz sadursmes streikotajeem sahkuschi peeweenotees ari zitu eestatschu strahdneeki. Leela daka Parises laikrakstu prasa, lai waldiba slehdz strahdneeku birschu, kura musina strahdneekus uz pretoschanos.

No Persijas. Jaunu konstituziju gribot eewest Persijas schachs, jo aisdsihtâ medschilisa sastahws peerahdijis, ka tagadejâ konstituzija Persijai neder. Schachs pahrbaudijis wairakas konstituzijas un par wislabako atzinis to, uz kuras pamata sasaukta Kreewijas treschâ dome. Tapehz winsch par paraugu nemschot Kreewijas konstituziju.

No Egiptes. Konstituziju grib ari Egipteeschi. Pee Egiptes kediwa, kursch schimbrihscham usturâs Genfê, eerahdusês Egiptes studentu deputazija ar luhgumu, lai kediws isleeto tagadejo brihdi, kur pee Angku waldibas stuhres ir liberali wihri, un lai mehgina isgahdat, ka Anglija eeweb Egiptê konstituziju.

No eekschsemèm.

Oktobristu kongress.

Scha mehnescha beigâs, tâ awises sino, notiks oktobristu apspreeschanâs par to, kad un kur sasauzams oktobristu kongress. Ja tiks nolemts sasaukt kongresu virms domes sesijas sahkuma, tad tas notiks Maskawâ, ja pehz — tad Peterburgâ. Kongresâ galwenâ kahrtâ apspreedîs jautajumu par domes taktiku nahkoschâ sesijâ un par isturêschanos pret waldibu.

Kolera.

Astrachanâ 17. un 18. julijâ ar koleru saslimuschas 8 personas un miruschas 5. Pawisam no 8. julija saslimuschas 25 un miruschas 12 personas. Zarizinâ 16. julijâ saslimuschas 6 un miruschas 3 personas; pawisam no sehrgas iszelschanâs laika saslimuschi 39 un miruschi 19. Serdobskas aprinkî saslimis weens. Saratowâ no kugeem nonemti 2 saslimuschi. 2 nahwes un 2 saslimschanas gadijumi bij Kamischinâ.

No Peterburgas. Generaladjutantu Mölleri-Sakomelski, Baltijas generalgubernatoru, drihsâ laikâ eezelschot par Kaukasijas galweno pahrwaldneeku. Ar grahfa Woronzowa-Daschkowa aiseeschanu Kaukasijas wirspahrwaldneeka amatu atzelschot.

— **Polizijas departaments,** kâ „Wetscher“ sino, administratiwi issuhtiteem atkahwis peenemt deenestu priwateestahdês un peedalitees sinatniskâs ekspedizijâs.

— **Studentu starostu organisazijas** tautas apgaismoschanas ministris aisleedsis, jo pastahwoschôs likumôs par schahbâm organisazijâm nekas neesot minets.

— **„Ew. Luteranu Latweeschu Pasapahrne“,** kas lihdz schim atradâs Wasilija salas 10. linijâ dz. 15, ar 1. juliju pahrzehlâs jaunâs ehrtakâs telpâs, 10. linijâ 37. dz. 9. Waram ar peeeku pasinot saweem „Pasapahrnes“ zeen. weseem, ka tas, kas mums lihdz schim weenâ un otrâ leetâ truhka, nahkamibâ buhs daudz weeglaki sasneedsams. Bet ar sewischku preeku asaizinam sawus mihkos pogahjuschâ gada skolneekus, kâ ari jaunos, uz muhsu, jau otro gadu pastahwoscho trihs-klasigu Elementar skolu ar peezgadigu kursu. — Skolas nauda sewischki sema, 20 rubk. gadâ. Wezakâs klasês 30 rubk. — Skolas sahkums 22. augustâ. Usnemschanas eksameni 20 augustâ. Latw. Pasapahrnes Preekschneeziba.

— **Wina Keisariskai Augstibai Tronmantineekam Alekseejam Nikolajewitscham** presidents Faljérs dahwinajis masu elektrisku dselszeku. Schi rotaku leeta eenem 5 metrus platu telpu. Winâ attehlots skaists apwidus ar Dünkirchenas ostas ainu, kurai wijâs zauri metru 20 gara, masa dselszeka linija. Redsamas daschdaschadas dselszeka eetaises un buhwes: steschu bihditawas, sastawas, sargu buhdinas, stazijas, weens dselss tilts u. t. t. Wilzeenâ atrodâs gulamee un restoraziju wagoni ar lekkeem.

No Reweles. Franzijas presidents Faljérs, kâ „Rev. Beob.“ sino, seedojis Reweles pilsehtas nabageem par labu 3000 franku. Brunneezibas preekschneekam, baronam Döllingshausenam Faljérs dahwinajis goda legiona ofizeera krustu.

No Reweles. Norwegijas kehninsch Hakons, kâ laikraksti sino, drihsâ laikâ weesoschotees Rewelê.

No Pokrowska-Slobodas. Leels ugunsgrehks. 16. julijâ pulksten 4 pehz pusdeenas tur iszehlees ugunsgrehks. Ap pulksten 10 wakarâ bij nodeguschas jau **500** mahjas. Degschana turpinâs. No Saratowas aissuhtiti pa dselszeku ugunsdsehsesi. Pawisam nodeguschi **800** namu.

No Simferopoles. Kara teesa par eerehdnu nonahweschanu Simferopoles zeetumâ scha gada aprilî, noteesajuse uz nahwi 16 personas, pee kam par 2 noteesateem luhgschot, lai wineem nahwes sodu pahrwehrsch spaidu darbôs.

Widseme.

Iszelotajeem par sinu.

Widsemes gubernatora kanzleja peesuhtijuse laikraksteem schahdu pasinojumu: „Anglijas wehstneeziba Peterburgâ uz Kanadas waldibas wehleschanos un to personu brihdinaschanas noluhkâ, kuras gribetu iszelot uz Kanadu, sinojuse eekschleetu ministrijai, ka Kanadâ strahdneeki dselszeka deenestâ neesot wajadsigi un ka uz darba atraschanu warot zeret tikai eemanijuschees laukstrahdneeki, personas, kuram peeteeloschi daudz lihdzekku preeksch semes gabalu nomaschanas, un kalpones preeksch mahju darbeem.“

Jauns kurators.

Par Rigas mahzibas apgabala kuratoru, kâ „Pet. Tel. Ag.“ sino, eezelts Nischnij-Nowgorodas gubernas muischneezibas marschals walsts sinibu magisters Sergejs Michailowitschs Prutschenko. — Wina senzis, Kijewas pulka kanzlejas kopists Jefims Prutschenko 1747. gadâ dabujis muischneeku teesibas. Jauneezeltâ kuratora tehws bijis par Pleskawas gubernatoru. Sergejs Michailowitschs Prutschenko apmeklejis Peterburgas universitati un kursu nobeidsis ar walsts sinibu magistra gradu. 1890. g. winu peeskaitija ministru komitejas kanzlejai, kur winsch sabija wairak gadus. Tad winu eewehleja par Boguschartskas aprinka muischneeku preekschneeku Woroneschas gubernâ, kur wina mahtei peeder 13,969 dz. un winam pascham 875 desetinas leela muischa. 1906. g. winu eewehleja par gubernas muischneeku preekschneeku Nischnij-Nowgorodas gubernâ, kur winam peeder 3379 dz. leela muischa. Bez schim muischâm winam wehl peeder Kostromas gubernâ 15,779 dz., tâ ka wisu wina ihpaschumu par trim gubernâm war rehkinat uz 20,033 dz. Sergejs Michailowitschs ir tagad 40 gadus wezs un apprezejees ar zeremonijmeistara Wenewizinowa meitu, galma freileni Sofiju Wladimirownu.

No Rigas. Rigas Latweeschu Beedribas teatra komisija 17. julijâ nolehma buhwet pagaidu teatri, kas noderetu teatra israhdêm tik ilgi, kamehr uszek pastahwigu teatra ehku. Weeta, kur zels pagaidu teatri, wehl naw sinama.

— **Preses sodi.** Wahzu awises „Rigasche Neueste Nachrichten“ redaktoru A. Schmidtu Baltijas generalgubernators sodijis ar 1000 rbk. leelu naudas sodu jeb nemaksaschanas gadijumâ ar 3 mehnescheem zeetumâ par minetâs awises 180. numurâ nodrukato rakstu „Die Presse und der verstärkte Schutz“ (Prese un pastiprinatâ apsardsiba). Minetâ rakstâ bijuschas eeweetotas nepateesas sinas par preses leetu galwenâs waldes rihzibu. — Tapat sodits ar 500 rbk. leelu naudas sodu jeb 3 mehnescheem zeetuma grahmatinas „Greetinas kokle un satira“ autors par dsejoleem „Latweeschu burschuju ispreezas“ un „Kapi.“ Ja newaretu atrast grahmatas autora waj isdeweja, tad sods usleekams Osola drukatawas ihpaschneekam Zehsis, kur grahmatina drukata.

„Rischsk. Westn.“

— **Parahdu dehl nahwê.** 17. julijâ pee pretschu stazijas kahds nepasihstams wihreetis metâs sem wilzeena un tika uz weetas nogalinats. Pee nelaimigâ atrada sihmiti, kurâ winsch raksta, ka pahrleezigu parahdu dehl winam apnizis dsihwot un tadehl winsch isdarijis paschslepkawibu.

— **45 eelu blandones.** Naktî no 16. uz 17. juliju polizija ihsâ laikâ apzeetinoja uz Elisabetes eelas starp Marijas un Terbatas eelâm weselas 45 eelu blandones, ar kurâm pahrpildija waj wisas polizijas waldes un polizijas sanitar-ahrstu nodalas telpas. Tâs eelu klaidones, kurâm nebija atteezigu dokumentu, tiks issuhtitas uz winu peederibas weetâm. Klaidonu „sorteschana“ ilga wairak ka weselu deenu.

— **„Etnas“ fabrikai peetruhzis darba;** teek pamasam atlaisti strahdneeki, jo augusta mehnesî nodomats slehgt daschas nodalas. (Dz. W.)

— **Wiltota nauda** pehdejâ laikâ atkal plaschi nahkuse apgrozibâ. Sastopami neween neihsti rubka gabali, bet ari selta peezneeki un papihra trihs rubku gabali. Wiswairak neihstas naudas isplatitajus apzeetina pasta nodaĸâ, kur neihstas naudas ihpaschneeki mehgina isdot sawu fabrikatu.

— **Latweeschu Isglihtibas Beedriba** 17. julija sehdê nolehma nemt sawâ pahrsinâ Buzlera elementarskolu Ilgezeemâ. Beedribai bij ari peedahwata Wintera progimnasija ar Latweeschu mahzibas walodu. Isdewumi schai skolai bijuschi 2004 rbk. leeli, turpretim eenehmumi pee 22 skolneekeem istaisijuschi tikai 490 rbk. Tas isskaidrojotees pa daĸai zaur augsto skolas naudu, bet jo sewischki zaur neustizibu pret skolâm ar Latweeschu mahzibas walodu. Negribedama laut isnihkt schahda tihpa skolâm, beedriba bij ar meeru nest kahdus upurus schinî sinâ, bet tâ ka Wintera kgs nebij ar meeru skolu paturet uz sawu wahrdu, bet priwatskolu konzesiju pahrweschana ir koti apgruhtinata, tad preekschlikumu atraida un nolemj, ka beedribai paschai ar laiku jadabû lihdsiga konzesija. Pahrrunajot par beedribas lihdzekleem, nolemj sarihkot Rigâ sesonas sahkumâ kahdu leelaku isrihkojumu beedribai par labu. Tad parunâ mahzitaja Treibschas preekschlikumu, dibinat Liwanê (Witebskas gub.) beedribas nodaĸu, atkaujot maksat tureenas beedreem tikai 1 rbk. leelu beedru naudu, un atwehrt uz nodaĸas wahrdu pirmahzibas skolu (ar Latw. mahz. walodu pirmôs diwôs gadôs), kurai Treibschas kgs dod lihdzekkus un ari skolas namu ar internatu preeksch 80 behrneem ar noteikumu, ka skolotaju iswehl nodaĸa. Preekschlikumu peenem.

— **Kara teesa** isteesaja 18. julijâ diwas apsuhdsibas. Pirmâ no tâm bija pret Jahni Tenisu un apakschkareiwi Bronislawu Babelisu, kuri bija apsuhdseti par to, ka 1905. g. dezembrî usbrukuschi Salâs muischas (Jelgawas-Bauskas aprinkî) Rosites krogam. Tenisis jau agrak noteesats pee spaidu darbeem. Tagad abus apsuhdsetos noteesaja pee spaidu darbeem: Babelisu uz 4 g. un Tenisu uz 9 gadeem 4 mehneescheem. — Otrâ apsuhdsiba bij par usbrukumu barona v. Holteja Kundu muischai Kuldigas aprinkî. Pa preekschismekleschanas laiku aisbehdsis Jahnis Putnis, bet daschi apsuhdsetee jau agrak zitu noseegumu dehl soditi: Kristaps Silinsch uz 4 gadeem pee spaidu darbeem, Eewa Berg ar weenu gadu zeetokšni un Frizis Polizejs ar 4 mehneescheem zeetumâ. Tagad teesa pasludinaja schahdu spreedumu: Mikels Runga, Jehlabs Egleneeks un Eewa Berg peerahdijumu truhkuma dehl attaisnoti, bet pahrejee 6 apsuhdsetee noteesati noseedsneeku pahrmahzischanas nodaĸâs: Teodors Gudermans, Ansis Adelmans, Alekšanders Tehrps un Frizis Polizejs uz 1 gadu katrs; bet Andrejs Runga un Kristaps Silinsch pee spaidu darbeem uz 2 gadeem 8 mehneescheem un pehdejais uz 4 gadeem.

— **3000 rbl. leels naudas fods,** kà laikrakfti fino, uflikts „Feniksa“ fabrikas direkzijai dehl 10% algas nowilkschanas strahdneekeem.

— **Spreeduma mihkstinaschana.** Uf nahwi noteesatajam Frizim Dsehrwem generalgubernators nahwes fodu pahrwehrtis par spaidu darbeem uf 15 gadeem.

No Slokas. Jauns isgudrojums. Slokas swejneeks Klaufs isgudrojis jaunu glahbschanas westi. Tà pastahw no sewischki pagatawotas drehbes, swer tikai 1½ mahrzinas un ir ehrta walkaschanai. 17. julijà weetejà swejneeku beedribà isdarija wairak mehginajumus; weste israhdijàs loti beriga. Pee perfonas, kurai bij usgehrbta schahda weste, wareja turetees mirs uhdena ari wehl otra perfona. Jauno isgudrojumu stahdis preekschà juhras ministrijai. (L.)

No Lentscheem. Atsaukums. Lentschu pagasta skolotajs M. Ahbolinsch atsauz laikrakstòs ispausto sinu, it kà winsch tiktu apwainots par lihdsdalibu pee mescha bebsinaschanas, buhtu kerstits un faschauts.

No Tehrpatas. Apzeetinats weetejais adwokats Lai Olefks (Igaunis). Pirms tam wina dsihwolli notikuse 2½ stundas ilga kratischana.

— **Jauna beedriba.** Tehrpatà nodibinajusès jauna Igaunu rakstu apgahdneezibas un grahmatu tirdsneezibas saweeniba „Kultura“, kura schajàs beenàs eesahkschot sawu darbibu un kuras usdewums buhschot, gahdat par labu grahmatu isdoschanu un apkarot sehnalu rakstneezibu.

— **Behdiga peeminas deena Baltijas wehsturê.** „Pàewaleht“ raksta, ka swehtdeen, 13. julijà pagahjuschi 200 gadi no ta laika, kurà Tehrpatas pilsehta tika pilnigi ispostita no Kreewu kara spehka un winas eedsihwotaji uf Petera Leelà pawehli aiswesti uf Eelsch-Kreewiju guhstneezibà. Pehz sescheem gadeem, kad ispostità Tehrpata bija palikuse par drupu kaudsi, eedsihwotajeem atkahwa atkal atgreestees atpakal, un tad pilsehtu sahka uszelt no jauna.

Kurseme.

Pret meschu isnihzinaschanu.

Kursemes meschu aissardsibas komiteja, kà „Kurs. G. Aw.“ raksta, atsinuse, ka Rosalijas muischas (Jlukstes aprinkì) ihpaschneeze, Amalija Dobert, isgahjuscho seemu isdarijuse postoschu meschu iszirschanu. Nolemts aisleegt tahlaku zirschanu uf 5 gadeem un peespeest ihpaschneezi apdehstit ar meschu 468 desetinas 10 gadu laikà. Komitejas darbwedis teek pilnwarots zelt kriminalsuhdsibu pret Amaliju Dobert.

Aisrahdijums skolotajeem.

Latgaleeschi sahk nopeetni ruhoetees ari par sawàm skolàm. Neseknes aprinkì atwer 12 un Ludses aprinkì 16 jaunas skolas. Bet Latgaleeschem pascheem, pirmkahrt, truhkst skolotaju no paschu widus un, otrkahrt, katokus, pamatojotees uf kahdeem zirkulareem, nepeelaisch Latgalà par skolotajeem. Tad nu te janahk palihgà Baltijas Latweeschu skolotajeem, luteroneem. Tadehl skolotaji, kas wehletos strahdat pee Latgaleeschem, lai greeschàs wislabak personigi pee tautskolu inspektora, kursch lihds 1. augustam dsihwo Karlsbadê (Можжевельная 12).

(R. Ap.)

Latweeschi un Wahzeeschi Kursemê.

Kà „Rig. Tgbl.“ atstahsta pehz „Hamburg. Nachrichten,“ tad Kursemes arkiwa direktors (Jelgawà) Oskars Stawenhagens strahdajot pee wehsturiska darba par Latweeschem un Wahzeeschem Kursemê. Tur nu O. Stawenhagens sinatniski neapgahschami (?) peerahdot, ka pahrlatwinato Wahzeeschu Kursemê esot wairak, nekà pahrwahzoto Latweeschu. Weenà paschà pagastà esot sinami ne masak par seschem saimneekeem (Trautmani, Kleinawi u. z.), kuru preekschtetschi bijuschi skaidri Wahzeeschi, bet kuri tagad esot debsigi Latweeschi. Beeschi notizis, ka Wahzu amatneeks waj strahdneeks apprezejis Latweeschu seewu, — un winu behrni tad palikuschi par Latweeschem. Wispahri Kursemes Wahzeeschi esot israhdijuschees par pahrak lokameem tautibas sinà, — daudsi esot ari pahrkreewojuschees. Ka semako aprindu Wahzeeschi tà parlatwinajuschees, tur wainiga esot ari Wahzu gruntneeku isturescharàs: Wahzu gruntneeks sawu Wahzu strahdneeku esot turejis tikai par strahdneeku un wairak neka; sal' krehjumu nedrihkst sajaukt ar peenu. Ka Wahzu gruntneeki pa daudsi peekopjot schkiru noslehgschanos, tas bijis redsams ari pehdejà laikà, kad uf Kursemi bijuschi atwesti Wolgas kolonisti; un tas pa dokai ari bijis kolonisescharàs nekèmibai par zehloni.

No Leepajas. Gruhtus laikus patlaban pahrdsihwojot Leepajo, kà „L.“ raksta. Tirdsneezibà eestahjees klusums un ari ruhpneeziba gahjuse atpakal, tà ka leelakà daka fabriku strahdajot tikai daschas deenas nedelà. Bes paguruma, kahds manams wisà walsti, Leepajas tirdsneezibai un ruhpneezibai par kaunu nahkot wehl kara osta un zeetokfnis. Gan nesen parunaja, ka zeetokfni atzelschot, tomehr zeetokschna darbi turpinotees pa wezam. Agrak Leepaja bijuse deesgan pasihstama peldu weeta, tur bijuschi ik wasaras wairaki tuhkstoschi peldu weesu; tagad to esot tikai pahrs simtu, — ziti brauzot tahlak uf Palangu, kur gaifs tihraks, dsihwe klusaka un lehtaka. Peldu weetas uslabot Leepajà neesot eespehjams, drihsak gan warot eerihkot jaunas peldetawas Pehrkonê un Nihzà. Pastahwigee streiki esot panahkuschi to, ka darba spehks Leepajà esot pahrak dahrgs, kas daudsas firmas un usnehmejus peespeedis darbus nobeigt; ta pascha eemesla dehl buhwes darbi Leepajà gandrihs pawisam apstahjuschees. Sem schahdeem apstahkleem wiswairak zeeschot strahdneeki. Eedsihwotaji Leepajà esot pee 100,000.

— **Diwas jaunas skukes** 17. julijà apzeetinajuse dselszela schandarmerija; weena no skukèm bijuse apbrunojusès ar rewolweri. Sawus wahrdus winas leeguschàs usdot. No daschàm sihmèm bijis spreeschams, ka winas peeder pee kaujas organisazijas un Leepajà eeraduschàs agitazijas nolukkà.

— 16. julijà ap plkst. 1 naktî, kà laikraksti sino, brauzot no zeetokschna uf pilsehtu netahlu no zeetokschna stazijas dresina usdrahsàs uf sleedèm stahwoscham wagonam. Pee sadurschanàs wairaki dresinà sehdetaji dabujuschi gruhtus eewainojumus. Tà baroneetei Stackelberg un schtaba kapteinim Bekajewam pahrlaustas kahjas, ismeschgijumus dabujuschi zeetokschna indentants palkawneels barons Stackelbergs, ofizeeris Krasnows un zeetokschna ahrsts. Bes eewainojumeem palika kahds Sariasch un kahds gimnasists.

— **„Joks“ par nahwes zehloni.** 17. julijà Dahnu twaikona „Lauras“ pawahrs Johansens gahjis ostà peldet un otrs kugineeks, Jensens, apsolijis winam peesweest striki, kad Johansens gribès kahpt atpakal uf kugi. Pehz brihscha Johansens wairak reises luhdsis, lai pasneedsot striki, bet Jensens „pa jokam“ sweedis gan striki, bet rahwis to atkal atpakal. Tà Johansens pahrok aistusis, saudejis spehkus un nogrimis dibinà. Wina lihki iswilka tikai pehz kahdas stundas.

— **Leepajas slepenpolizijas nodalai** isdewees saguhstit kahdu ruhpigu organisetu bandu, sastahwoschu no kahdàm 40 personàm, kas isdarijuse wairakus teroriskus usbrukumus. Usbrukumeem, ko schi banda isdarijuse, likusès arween esam politiska nokrahsa, bet tagad israhdijees, ka pee tàs peederejuschi jauni kaudis, kas zentuschees weenigi pehz personigeem mehrkeem.

No Wentspils. Dselszela tilta pamatakmeni, kà „R. Z“ sino, bijis nodomats likt schinis beenàs, kamehr Wentspilî usturàs Kursemes gubernatora kgs. Bet tà ka preekschdarbi wehl neesot nobeigti, tad pamatakmena likschana atzelta uf septembri.

No Kandawas. Krahj-Aisdewu sabeedriba zel jaunu namu. Ehka ir keegeku, diwu stahwu, 150 pehdas gara un 40 plata. Apakschstahwà eerihkos garderobes telpas un ekonomiju, augschejà — kases istabas un 60 pehdas garu sahli ar plaschu skatuwi un pagrembetu orkestra telpu. Buhwes isdewumi sneegsees lihds 15,000 rubkeem, pee kam wehl jaeewehro, ka weselu wirkni darbu beedribas labwehli usnèhmuschees bes atlihdsibas. Tas wisai teizams solis, kuru der sinot atklahtibai: war jau notikt, ka schejeenes paraugam rodàs pakaldaritaji zitàs Latwijas malàs. Nama eesweht ischana sagaidama uf gada beigàm. Glihtas, ehrtas israhkojumu sahles truhkums Kandawà bij jau sen sahpigi sajuhtams; japreezajàs, ka schis truhkums nu uf ilgeem gadeem buhs nowehrsts. (Ds. W.)

No Lihwbehrses. Spiritistu sapulzes beeschi ween teek noturetas kahdàs schejeenes mahjàs. Dalibu nem wairaki apkahrtnes jauneeschi un beeschi ween ari daschas personas no Jelgawas. Sapultschu organisators ir mahju saimneeka dehls, inteligents jauneklis, kursch agrak nehma dsihwu dalibu schejeenes sabeedriskà dsihwê. Paschu spiritisko mehginajumu galwenà waditaja esot kahda Jelgawas seweeschu gimnasijas audsekne, kura esot pahrleezinata spiritisma peekriteja un weikla „garu sauzeja“. Kà garu sauzamais instruments neteekot wairs leetots trihskahjainais galdinsch, bet weenkahrschs porzelana schkihwis, kursch loti pareisi atbildot uf wiseem jautajumeem un nekad nekluhdotees sawôs nahkotnes paregojumôs, pee kam uf scho paregojumu pamata jau esot iszehluschees daschi tihri nopeetni gimenes fareschgijumi. Loti behdigi, ka jauneeschem naw zitas, kreetnakas nodarboschanàs. A.

No Zodes. Zihna dehl skrihwera weetas. 5. junijà aiswadijàm uf pehdejo dusas weetu Zodes basnizas kapôs muhsu pagasta rakstwedi Michailu Dischuru. Gandrihs wisi pagasta waldes lozekli bij eeraduschees aisgahjejam pehdejo godu parahdit. — Tagad kà weetas ispildītajs darbojàs Bornsmindes pagasta rakstwedis T. Dumpa kgs. Uf 10. juliju bij nolikta jauna skrihwera wehleschana apweenoteem Zodes pagasteem. Kandidatu iswehle schoreis bij apbrihnojami leela, nekatotees uf to, ka algu weetneeki no 760 rbl. pamasinaja uf 500 rubkeem. Jau eepreeksch wehleschanàm bij manama stipra agitazija wisadôs weidôs. Kehràs pat pee wezlaiku lihdsekleem: eepreekscheja dsirdinaschana un kukuku doschana schoreis bij pilnôs seedôs. Daschs labs no kandidateem plahtijàs ar naudu un bij gataws par katru balsi „ontligi“ samaksat. Pagasta intereses, goda juhtas, apsinība bij pilnigi blakus leetas. Agitazija pehdigi nodalija gandrihs diwi weenadas partijas, katru ar sawu kandidatu preekschgalà. Wehleschanu isnahkums bij tas, ka eewehleja Borowska kgu no Elejas ar 11 balsim. Apstiprinaschana naw wehl notikuse. Daschi taisàs pahrsuhdset dibinatu eemesslu dehl. — Sabeedriskas dsihwes truhkums ir stipri sajuhtams muhsu pagastà. Naw ne israhkojumu, ne ari zitas derigas, scheem laikeem peemehrotas ispreezas. To weetu ispilda weenigi muhsu Zodes „Schkihbais“ krogs. Basnizu ari apmeklejam mas. Wiss rit kà bes dsihwibas, bes gara baudijumeem. Gaidisim nahkotnê to labaku! Codeets.

No Bornsmindes. Neleetojamas ehkas. Pehz tam, kad muhsu pagasta weetneeki nolehma pagasta magasinas labibas krahjumus pahrwehrst naudà, nodibinot tà saukto pagasta „magasinas kapitalu“ un schis nolehmums ari tika ispildits, abas leelàs magasinas klehtis tapa newajadsigas un leelàs muhra ehkas stahw jau wairak gadus neleetotas. Jau wairakas reises ir eekustinats jautajums par scho ehku leetderigu isleetoschanu pagasta wajadsibàm, bet ehkas ir buhwetas uf muischas semes, un muischa nekahdu pahrbuhwejumu pee schim ehkàm neatkauj, nedz ari kauj tàs noplehst. Tà kà min. ehkas bes pahrbuhweschanas naw leetojamas, tad tàs stahw meerigi tahlak ne no weena neleetotas. Redsès, kà scho strihdus jautajuma isschkirs augstakas instanzes, kuràm pagasts domà schehlotees. —mp—

No Jelgawas.

Deewkalposchana Nikolaja basnizà swehtdeen, 27. julijà pulkst. ½10 no rihta mahzitajs Reinhards. Ussaukti: Josefs Larionows ar Jetti Lisetti Dexier; Eduards Augusts Schwolkowskis ar Lisetti Muhraeek; Johanns Josefs Schantels ar Eddi Bumbeer. Miruschi: Helene Preede 2 g. w.; Marta Treuman 6 m. w.; Lihse Peterson 72 g.; Elisabete Paulis 72 g. w.; Emilija Lyda Alwine Jerin 3 m. w.

Deewkalposchana Sw. Annas basnizà: swehtdeen, 27. julijà, deewgaldneeki nebuhs un foredikis tiks nolasits plkst. 10 no rihta. Kalnzeema basnizà swehtdeen, 27. julijà, pulkst. 10 no rihta fored. mahz. P. Heintzs.

Mirusê: Anete Kaulbahrd 44 g. w.

Dahwanas eemaksatas: basnizas islaboschanai 3 rbl. 48 k.

Dahwinajums. 1907. g. martà mirusê Anna Lemke (Lembke) sawu mantu (ap 4370 rbl. wehrtibà) nowehleja Trihsweenibas basnizas buhwes fondam. Tagad, kà „B. T.“ sino, ministrija atkahwuse minetàs basnizas padomei scho dahwinajumu peenemt.

Kas wainigs. Nahkdams pee spreeduma, ka tagadejà walsts domê Latweeschu domneeki itin neka naw preeksch sawas tautas darijuschi, „Wentspils Aukstais“ prasa, waj nesohpigajeem domneekeem ween wisa waina usskaujama.

„Waj peemehram, Kursemes semneeku wehletaji paschi nebija wainigi, eewehlot wehletajôs weenigi tahdas kaudis, no kureem gandrihs neweenu paschu derigu walsts domneeku newareja ismekletees? Kur lai mums rodàs derigi walstsdomneeki, ja semneeki waj aiz klanischanàs preeksch „sarkanà puhka“ waj aiz ziteem eemesleem leek wiseem saweem derigakeem un spehjigakeem spehkeem iskrist zauri. Ko mums mahza Grobinas wehleschanas, kuràs iskrita zauri weenigais walstsdomneeka amatam derigais kandidats, kura lihdschinejà darbiba pilnigi garanteja par wina spehjàm? Un ko wina weetà eewehleja? Nu — kahdu nepasihstamu semneezinu! Tà Latweeschi atalgoja sawu lihdschinejo atklahtibas darbineeku! Un tahdu pat algu tad winì ari sanem par sawu ihkredsibu un nejehdsibu. Walsts domê tagad sehd kà weenigee Latweeschu tautas representanti dimas warenas nulles un „aosinigee“ wehletaji war uf wineem buht lepni!“

Ugunsgrehki. Swehtdeen 20. julijà ap plkst. ½1 naktî aiz nesinameem eemesleem bija aisdeguschàs Leelajà eelà Arensteina gruntsgabala pagrabà sabehrtas sahgu skaidas. Ugunsdsehsejî ohtrumà uguni apdsehsa un wisas tahlakas breesmas nowehrsa. — Pehz tam ap plkst. ½4 no rihta iszehlàs leels ugunsgrehks pee Dobeles wahrteem, Gauderera ahdu fabrikà. Kamehr atsteidsàs ugunsdsehsejî un eerihkoja dsehschanas darbus, tikmehr uguns bija aisnehmuse wairakas fabrikas darbnizas un draudeja pahreet ari uf Zeitera wilnas fabriku. Ugunsdsehsejeem ar wisàm rokas schkirzenèm un abàm twaika schkirzenèm strahdajot, pehz wairak stundàm ar leelàm puhlèm isdewàs uguni sawaldit. Weena twaika schkirzene strahdaja wehl swehtdeen lihds plkst. 6 wakarà, kamehr uguni galigi apdsehsa. Uguns dsehschanu daudsi kaweja uhdens truhkums. Nodeguschas pawisam kahdas 6 ehkas, starp kuràm wairakas muhra ehkas. Sadedsis ari leels daudsums gatawu un negatawu ahdu un daschadu zitu materialu, kà ari wairakas ahdu apstrahdajamas maschinas. Kà dsirdams, tad darbnizas bijuschas apdroschinatas, bet isstrahdajamais materials tikai pa dakai. Saudejumu esot par wairakeem simtu tuhkstoscheem, kurus nahkschotees zeest wairakàm apdroschinaschanas beedribàm. Fabrikà strahdajuschi lihds 50 strohdneeku, kas nu wisi palikuschi bes darba un maises. —r—

Uspirzeji, kà „B. T.“ raksta, kluhstot tik nekaunigi, ka ar wahrdeem un darbeem aisdsenot pilsehtas namamahtes no lauzeneeku rateem un paschi jau no rihta uspehrlot lauzeneeku prezes, lai gan tas ir aisleegts. Tirgus usraugs, gorodowojs un eezirkna usraugs beeschi ween esot aisnemti ar makfas eekasschanu, tà ka winèem neatleekot laika, usturet uf tirgus kahrtibu. Laikraksts eeteiz, administratiwà kahrtà uspirzejeem uslikt naudas sodus par tirgoschanàs noteikumu neeewehroschanu.

Wisjaunakàs sinas.

Simbirskà, 20. julijà. Sisranà notizis pirmais saslimschanas gadijums ar koleru; no Astrachanas atbraukuschais slimneeks nonests no twaikona malà un aisgahdats uf slimnizu.

Tifliszà, 20. julijà eeradees Belgijas kapitalistu pilnwarneeks, lai eesahktu sarunas dehl platsleeschu dselszela buhwes no Tifliskas uf Wladikawkasu.

Odesà, 20. julijà. Uf twaikona „Zesarewitsch Georgij“ apzeetinats laupitajs, kas islaupijis Peterburgà Gordona dahrgakmenu magasinu. Pee wina tika atrastas sagtàs leetas wehrtibà par apmehram 100,000 rbl.

Konstantinopolê, 2. augustà (20. julijà). Turku awises preezigi apsweiz deenu eepreeksch islaisto sultana pasinojumu, kurà winsch apstiprina konstituzionelas brihwibas un leelwesiram usdod sastahdit jaunu kabinetu. Leelwesirs ari iswehl ministrus, isnemot marines un kara ministri, turi teek eezelti no sultana. Pehz konsulatu sinojumeem Adrianopolê sadumpojuschees salbati un pilsehtà waldot pilniga anarkija. 2. aug. uf Topchana laukuma kara spehks nodewa swehrestu konstituzijai.

Wehstules un atbildes.

Rud. Dr. Juhsu dsejolôs mas dsejas.

Izdew. un redaktors: Latw. Dr. Beedr. tagadejais presidents **Th. Doebner.**

Redaktors: **J. Weissmanis.**

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawà.

Dsihwoju tagad
Katrinas eelâ № 5,
Salzmana namâ.
Runas stundas no pulkst. 9—11 un 2—3.
Dr. Fr. Runtzis.

Peenemu **ahdas, puhschla** un **wenerifkus slimneekus,**
Rigâ,
Terbatas eelâ № 7,
sawâ priwatklinikâ.
Runajams no 10—12 un no 4—5.
Dr. J. Kraukfts.

Slimneekus, kaunuma, ahdas, fliktu mihselu slimib. eetschejâs, reimatisma un matu isfrisch. ikdeenas peenem no 9—1 u. 5—8 wak.
Dr. W. Loewendergs, pr. ahrsts.
Rigâ, Leelâ Jaun eelâ 24, 2 tr. netahlu no Daugawas tirgus.
Zaurkfatischana ar elektr.

Peenemu **sobu slimneekus** ikdeenas no pl. 9—4½ swehtd. nemas.
Spezialitate: eeleer u. ahkfligus sobuk, porzelana plombas un **iswelk sobus gluschi bes sahpêm. Lauzeneekeem eewehrojami paseminatas zenas.**
Jelg. Leelajâ eelâ № 6,
Gutman-Rathaus.

Sobu ahrsts **O. Zinowsky**
Jelg. Pasta eelâ № 1.
Runajams pa wasarn darbdeenâs no 9—12 un 3—5; swehtdeenâs no 9—10.

Usnemschanas

eksameni Bauskas pilsehtas skolâ eesahkfees **11. augustâ,** pulksten 9 no rihta un turpinasees **12. augustâ.** — Jaunrahda kristamâ sihme.

Inspektors **Strasds.**

Rudbarschu pagastam
Aisputes aprinkî, wajadsigs
otris
skolotajs.

Kandidati teek luhgti peeteiktees personigi waj ar rakstu **4. augustâ** s. g., pulksten 12 deenâ pee weetneeku pulka uf wehleschanu.
Pagasta walde.

Pansionarus
peenem Jelgawâ, Pasta eelâ № 8, pee Raphael kunses.

Skolneeki atron pansiju Jelgawâ, Katolu eelâ № 17, pee Mattison kdses.

Wajadsigs

bischkopis-dabrskopis, leetpratejs **meschkopibâ,** sahtigs padsihwojis bes familijas. Adrese: ст. Стерлитамакъ, Уфимск. губ. г-жѣ Александрѣ Николаевнѣ Падуровой.

Dobeles aprinka
XIII. **ecz. pagasta teesa,** pamatodamâs uf sawu nolehmumu no 9. julija sch. g., dara sinamu, ka pee Sakeneeku pagasta peederigais laulatais pahris Indrikis un Anna Eichwald **peenem behrna weetâ** pee Schkibes pagasta peederigo nel. Kristapa Kaleja saukts Schmite un wina seewas Paulines, pehz otra wihra Strimke, dehlu, **Robertu Indriki,** un tamdehl usaizina personas, kuram buhtu schinî adoptazijas leetâ kahdas pretrunas, eerastees pee schis teesas **20. augustâ** sch. g., pretejâ gadijumâ tiks adoptazija apstiprinata.
Sakeneekôs, 16. julijâ 1908. g.
Teesas loz.: A. Kuhlmann.
Skrihweris: Purmal.
(S. w.)

Kapu trelinus

wisadôs musturôs lehti pagatawo wisahtrakâ laikâ atflehdsneeku meistars
Chr. Biemans,
Jelgawâ, Katolu eelâ № 21.

Partiju
uhdeni zauri nelaidoschu
mehtelu
pahrdod telpu truhkuma dehl par **lehtâm zenâm**
Mag.
J. Hertela
apteek. pretschu pahrdotawa
Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.

Dr. med. G. Reinharda
azu slimniza
Rigâ, Suworowa eelâ № 2.
Runas stundas pa wasaras laiku darba deenâs no 10—1.

A. Breescha dibinatâ
Latw. Laukf. Ekonomiskas Sabeedribas
Wihreeschu un Seeweeschu Tirdsneezibas Skola
(ar krona skolu teesibâm)
Jelgawâ.

Usnemschanas eksameni 16. augustâ. Peeteikschanâs un tuwakas sinas **skolas kanzelejâ Katolu eelâ № 44,** Laukfaimn. Beedribas jaunajâ namâ.

Jelgawas Latweeschu pilsehtas draudses
pirmmahzibas skolâ

mahziba sehneem un meitenêm **sahkfees 11. augustâ.**

Peeteikschanâs 8. un 9. augustâ no pulksten 9—12 skolas telpâs pee Nikolaja basnizas. Wezuma un baku sihmes japeeneš.

Skol. **G. Gulmans.**

Mahziba
manâ
priwatâ elementaru-skolâ

preeksch sehneem un meitenêm sahkfees **11. augustâ.**

Peeteikschanos peenemschu katru deenu no **8. augusta sahkot** skolâ, **Zeikauschu eelâ 14** (uf Konstantina eelas stuhra) Jelgawâ.

Anna Wahzkahj.

Weikala pahrzelschana.
Ar scho pagodinos maneem zeen. pirzejeem paziņot, ka mans
weikals
no 1. julija 1908. g. taps pahrweetots mana pascha namâ, **Akzises eelâ № 4,** pretim Komersa weesnizai.
A. A. Artemjew,
agrak J. S. Paruegina un T. S. Smirnowa pehzn.
Telefons № 40. Telefons № 40.

A. Gemuta & R. Grihsla
grahmatu drukatawa
Jelg. Katolu eelâ 21
Jelgaw. Sawstarp. Kreditbeedribas agrakajâs telpâs
eerihkota ar
jaunako burtu materialu
un
labakâs konstrukz. maschinâm,
isgatawo daschadus drukas darbus latweeschu, kreewu un wahzu walodâs.

Pirmâ labuma
mahkfligus mehslus,
kâ:
Superfosfatu,
Tomasmiltus,
Kainitu,
Kalija sahli,
Tschilisalpeteri u. t. t.
peedahwâ no krahjuma un issuhta uf wisâm stazijâm. Par mehslu pareiso prozenschu faturu galwo zaur Rigas politechnikas analisi. Pastellejumus luhdsam usdot pee laika, lai waretu wisus prasijumus apmeerinat.
Latweeschu Laukfaim. Ekonomisk. Sabeedr.
Jelgawas nodaļa,
Jelgawâ, Katolu eelâ № 46; telefons 72.
Filiales: Rigâ, Leepajâ, Wentspilê, Jekabstatê, Bauskâ, Saldû, Schagarê, Dobelê, Auzê, Walkâ, Smiltenê, Wainodê.
Rihkotajs-direktors
agronoms J. Bissenieks.

Par paseminatâm zenâm
kretonu
kristalinu
satinu
zefiru
saules sargus
bukskinu.
J. Cäsarewitsch,
drehbju, audeklu un welas pahrdotawa
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 11.

M. Brauer's,
Jelgawâ, pee Annas wahrteem, eepretim **„Jahno basnizai".**
Kapu peeminekli
kâ: **krusti, odeliski, grahmatas, rulli** u. t. t. teek ij **wisladakâ materiala** pagatawoti.
Lai **monumenti** isnahktu glihti kâ ari isturigi pret gaisa eespaidem, tee teek slihpeti un poleereti ar jaunlaiku maschinu palihdsibu.
Seltitus, kâ ari **neseltitus „tschuguna krustus"** peedahwaju par peenehmigâm zenâm.
Zeen. publikas apstellejumi teek ruhpigi un apsinigi isdariti. — Labakâs atsauksmes. —
„Sudraba medalš un goda diploms" Rigas „Jubilejas isstahdê".

Baltijas
Automobilu Sabeedr.
No 15. julija 1908. g. katru deenu pasaschcerу fatikſme starp
Jelgawu, Eleju, Jahnischkeem un Schauleem.
Uobraukschana Jelgawâ no Komersa weesnizas pulksten **6** wakarâ, peenahk Schaulôs pulksten **10** wakarâ. — **Isbrauz no Schauleem** pulksten **3** no rihta, peenahk Jelgawâ pulksten **7** no rihta.
Pasaschcerу peeteikschanâs: Jelgawâ, Komersa weesn. Tel. 39.
Elejâ, pasta-telegrafa kantorî.
Jahnischkê, Milwidsky weesnizâ.
Schaulôs, Hamburgas weesnizâ.

Apteekas un krahsu pretschu weikals
M. Jakobson, Jelg.
Katolu eelâ № 37,
(pretim jaunajam Laukfaimneeku Beedribas namam)
peedahwâ no sawa bagatigâ pretschu krahjuma par lehtâm zenâm: fotografijas aparatus lihdz ar wiseem peederumeem un kimikalijâm, leelâ iswehlê brilles, pansnejas, operu glahses, u. t. t., firnisus, lakas, mahlderu krahsas sausas un gatawas, lihmi, koka spirtu u. t. t. galdneeku wajadsibâm.
Wisi Kalenitschenko laborat. isgatawojumi.

P. Pakrehflis,
ratu un kamanu buhwetajs.
Jelg. Katolu eelâ № 5.
Isgatawo wisadus darbus pehz doteem sihmejumeem, kâ ari pehz pascha paraugeem. **Isladoschana** wisihsakâ laikâ. Atsihts kreetns darbs par mehrenâm zenâm.

Skolneezes peenem pansijâ Jelg. Skrihw. eelâ № 32. **A. Suntelk.**

Jaunsesaw. Preeku
mahjas
ap 5 werstes no Abguldes stanzijâ teek diwâs waj trijâs dalâs pahrdotas. Tuwakas sinas Jelgawâ, J. Heystera koku tirgotawâ.

Kreetni
mehbelu galdneeki
un **puleeretaji** dabu pastahwigu darbu pee Adolf Schultze kga, **Rigâ, Brunenieku eelâ № 28.** Preekschroka tahdeem, kam paschcem darba leetas un ehwelbenkis.

Labi noschahwetu **Kursemes**
speki
peedahwâ
F. G. Lehnerts,
Jelgawâ, Pasta eelâ № 22.

Dobeles basnizâ
swehtdeen **3. augustâ** 1908 g.
garigs konzerts
un pehz ta Janschewitza kga sahlê **laizigs konzerts** ar **deju.**
Konzertôs peedalisees: Prof. **L. Behtina** k., konzertdsedataja **E. Seesemann** jkdse, brihwmahkslen. **O. Vogelmana** kgs (tschello), pianists **P. Schuberts** kgs, **Behtina** kgs sen. un **jaukts koris** ehrgelneeka Franzmana k. wadibâ.
Tuwakas sinas programâs.

Osolneeku
(Paulsgnades) **pagasta walde** dara zaur scho sinamu, ka **4. augustâ** sch. g. tiks isdarita
pagasta nodewu klasesschana
par 1908/9. gadu, kamdehl usaizina wisus, kas gribetu eeguht kahdas atweeglinaschanas, eerastees minetâ deenâ Osolneeku pagasta namâ pee weetneeku pulka ar wajadsigeem dokumenteem. Kas nebuhtu ar eeklaseteem nodokleem meerâ, war 14 deenu laikâ peenest suhdsibas Doveles aprinka komisaram.
2. augustâ sch. g., pulksten 12 deenâ tiks **masaksolischanâ** atdoti **daschadi**
remonta darbi,
kâ: krahsnes islabosschana, grihdu eelikschana, jumtu islabosschana un t. t., kâ ari skolas sehtas platscha usweleschana, pee kam katram solitajam par skolas platscha usweleschanu jaceleek 15 rub. saloga un par ziteem darbeem 25 rub. saloga.
Pagasta walde.

Wiskatu-Brambergu dseedaschan. beedriba „Lihgo" isrihkos swehtdeen **27. julijâ** 1908. g. Brambergu muischas parkâ
salumu swehtkus
ar **deju, musiku, dseedaschanu** un **teatri.**
Sahkums salumu swehtkeem plkst. 4 p. p., teatrim pulkst. 9 wakarâ, beigas pulkst. 2 nakti.
Eeejas maksa (eer. l. n.): salumôs 35 k.; teatrî 1. weetâ — 75 k., 2. weetâ — 50 k., stahweetâ 30 kap. no personas.
Nosihmes redsami peesprauschamas.
Leetainâ laikâ deja sem jumta.
Beedribas preekschneeziba.

Pansionarus.
Skolneeks (zes) latpni usnem tirgotajs. Kreetna usraudsiba. — Klaweeres leetot, ari eemahza spehlet. Dobeles eelâ № 45. Jelg.

Ustizams sehns
wajadsigs Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 29, alus bodê.

Nosudis
Wirzawas meschâ, bruhnu ihsu spalwu **putnu suns,** baltâm kruhtim un eebaltâm ketnâm, wahrdâ „Lorzis". Nododams pret pateizibas maksu pee Widina kga Jelgawâ, Filosofu eelâ № 10.

Zaur scho pasinoju
Leepajas zeen. publikai,
ka manâ weikalâ, pee tirgus,
Latweeschu Awises
dabujamas ari
pa numureem.
Maksâ 3 kap. numurs.
Augstzeenibâ
Am. Voegeding.

Печатать разрѣшается полицією.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

Te klaht 1 peelikums.